

Verklaring beleggingsbeginselen

**Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak-
en Glazenwassersbedrijf**

colofon

Dit is een uitgave van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor
het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf

datum
Juni 2010

1 Over het waarom van deze verklaring beleggingsbeginselen

Uw pensioen voorziet u en uw gezinsleden bij ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid van een inkomen. Het bestuur van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf regelt dat pensioen voor u. Dat doen wij onder meer door uw pensioengelden te beleggen. Over dat beleggen leest u alles in deze Verklaring beleggingsbeginselen.

Met deze verklaring voldoen we aan de Europese Pensioenrichtlijnen. Deze verklaring is opgesteld door het bestuur van het pensioenfonds. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de verklaring.

Deze verklaring is in juni 2010 opgesteld en wordt aangepast als de beleggingsbeginselen gewijzigd worden. De verklaring beleggingsbeginselen is voor het laatst aangepast in november 2009. De verklaring wordt beschikbaar gesteld aan alle betrokkenen van het pensioenfonds door plaatsing op de website www.pensioenschoonmaak.nl.

In deze verklaring gaan we in op de regeling en de organisatie van het pensioenfonds, leggen we het beleggingsbeleid uit en lichten we tot slot de uitvoering van dit beleggingsbeleid toe.

2 Over het pensioenfonds

2.1 De doelstelling ...

Het verlenen van pensioenen aan deelnemers, gewezen deelnemers en hun nabestaanden. Dat is het doel van het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf. De pensioenregeling die wij bieden is een middelloonregeling. Een deelnemer heeft recht op pensioen bij ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid. Het bestuur heeft de pensioenadministratie en het beleggen van het vermogen van het pensioenfonds uitbesteed aan externe deskundigen. De pensioenadministratie is uitbesteed aan Cordares Pensioendiensten. Het vermogensbeheer is uitbesteed aan Syntrus Achmea Vermogensbeheer (SAVB) en Syntrus Achmea Vastgoed (SAVG). Hoe zij dat doen? Dat leest u hieronder.

2.2 De deelnemers ...

Het pensioenfonds is bedoeld voor werknemers in de Schoonmaak- en Glazenwassersbranche. Het pensioenfonds bestond eind 2009 uit 662.745 deelnemers:

- 125.796 actieven;
- 523.083 slapers (oud-deelnemers);
- 13.866 gepensioneerden.

2.3 Het vermogen ...

Het pensioenfonds had eind 2009 een belegd vermogen van 1,8 miljard euro en ontvangt jaarlijks ongeveer 158 miljoen euro aan premie-inkomsten. De uitgaande kasstroom voor uitkeringen, kosten en waardeoverdrachten is jaarlijks ongeveer 40 miljoen euro. Per saldo resulteert dit een extra te beleggen bedrag van ongeveer 118 miljoen euro.

2.4 De bestuurlijke organisatie ...

Het bestuur van het pensioenfonds bestaat uit bestuursleden vanuit de werknemersorganisaties FNV Bondgenoten en CNV Bedrijvenbond en bestuursleden namens de werkgeversorganisatie OSB.

Het bestuur van het pensioenfonds stelt het strategische beleggingsbeleid vast. Ook houdt het bestuur toezicht op de uitvoering van dit beleid. Het bestuur is namelijk eindverantwoordelijk voor het beleggingsbeleid.

2.5 De commissies ...

Het bestuur heeft verschillende commissies waarin bestuursleden zitting hebben. Er is een beleggingscommissie, een dienstverleningsovereenkomstcommissie en een communicatiecommissie.

Voor de verklaring beleggingsbeginselen is de taak van de beleggingscommissie van belang. De beleggingscommissie adviseert het bestuur. De beleggingscommissie bestaat uit vertegenwoordigers van het bestuur ondersteund door een zelf aangestelde externe adviseur en specialisten van Syntrus Achmea Vermogensbeheer (SAVB) en Syntrus Achmea Vastgoed (SAVG). De taak van de beleggingscommissie is het beoordelen van de monitoringsactiviteiten en beleidsadviezen van zowel SAVB en SAVG.

De taken van SAVB en SAVG zijn :

- Uitvoering geven aan het door het bestuur vastgesteld beleggingsplan;
- Het bestuur advies geven over beleggen;
- werkzaamheden externe beleggingsadviseurs coördineren;

2.6 De deelnemersraad ...

Naast het bestuur is er een deelnemersraad. Zij hebben een adviserende rol. Hierin zitten actieve deelnemers namens FNV Bondgenoten en CNV Bedrijvenbond en een gepensioneerde namens de ouderenorganisatie CSO.

De deelnemersraad van het pensioenfonds heeft adviesrecht over het beleggingsbeleid. Dit adviesrecht heeft de deelnemersraad bij het vaststellen van de jaarrekening, het beleggingsplan en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota.

2.7 Het verantwoordingsorgaan ...

In het kader van goed pensioenfondsbestuur is in 2009 een verantwoordingsorgaan ingericht. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit drie leden, één lid de werkgevers vertegenwoordigt, één de werknemers en één de gepensioneerden. Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid.

De bevindingen van het verantwoordingsorgaan worden opgenomen in het jaarverslag, samen met de reactie van het bestuur op deze bevindingen.

2.8 De visitatiecommissie ...

Naast het verantwoordingsorgaan is een visitatiecommissie ingesteld. De visitatiecommissie heeft de opdracht om jaarlijks het functioneren van het bestuur kritisch te bekijken en hun bevindingen te rapporteren aan het bestuur.

3 Over de voorwaarden en risico's van het beleggingsbeleid

3.1 De doelstelling ...

Het toegezegde pensioen uitkeren. Dat is ons belangrijkste doel. Om dat doel te behalen belegt het pensioenfonds in aandelen, obligaties en andere beleggingsvormen. Uiteraard brengt beleggen risico's met zich mee. Welke risico's dit zijn en hoe we daarmee omgaan, leest u hieronder.

3.2 De voorwaarden ...

Beleggen doen wij onder deze voorwaarden:

- We hanteren het voorzichtigheidsbeginsel. Dat betekent dat we het vermogen op zo'n manier beleggen, dat de veiligheid, kwaliteit en liquiditeit van de middelen voldoende zijn gewaarborgd.
- We beleggen het vermogen in het belang van de deelnemers of de voormalige deelnemers.
- We doen aan deskundig en zorgvuldig vermogensbeheer.
- We zorgen voor spreiding van het belegde vermogen.
- We zijn we ons bewust van onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Vandaar dat wij zoveel mogelijk het principe van Verantwoord Beleggen toepassen. Daarover leest u meer in paragraaf 5.3.

3.3 Het beheersen van beleggingsrisico's ...

Beheersen van risico's die het pensioenfonds loopt door het beleggen van het vermogen is een van de onderdelen van ons beleggingsbeleid. De Nederlandsche Bank heeft hiervoor regels opgesteld. Hierin staan grenzen beschreven waarbinnen een pensioenfonds moet beleggen om te voorkomen dat er te grote risico's worden genomen. De Nederlandsche Bank beoordeelt regelmatig hoe hoog de risico's van een pensioenfonds zijn. Ook kijkt de Nederlandsche Bank of het fonds voldoende buffers heeft om tegenvallende ontwikkelingen op te kunnen vangen.

Belangrijkste risico's

1. **renterisico:** De beleggingen en de verplichtingen van het fonds zijn gevoelig voor veranderingen in de rente. Dit renterisico wordt beheerst door de rentegevoeligheid van de beleggingen tot op zekere hoogte af te stemmen op de rentegevoeligheid van de verplichtingen.
2. **aandelenrisico:** De aandelenportefeuille is wereldwijd gespreid (gediversifieerd), waardoor ontwikkelingen betreffende individuele bedrijven een verwaarloosbare invloed hebben op de portefeuille, blijft vanzelfsprekend het risico op een sterke daling van de aandelenmarkten.
3. **kredietrisico:** Dit is het risico dat obligaties van bedrijven en financiële instellingen in waarde dalen, doordat de kredietwaardigheid afneemt. In de gespreide portefeuille wordt uitsluitend geïnvesteerd in bedrijven die voldoende kredietwaardig zijn. De kredietwaardigheid wordt mede gebaseerd op een oordeel van onafhankelijke (rating)bureaus.
4. **valutarisico:** Het risico dat wisselkoersschommelingen de waarde van de beleggingen beïnvloeden. Door het grootste deel van de beleggingen te doen in Euro's wordt dit risico beperkt, daarnaast kan het risico op Amerikaanse Dollars, Britse Pond en Japanse Yen door een beleid op valutarisico worden beperkt.
5. **Inflatierisico:** Het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast (in termen van koopkracht). Inflatie is een wezenlijk onderdeel van ALM-studies, gezien de impact van inflatie op eventuele indexatieverplichtingen. Op basis van de uitkomsten van de ALM studie is besloten dat binnen de beleggingsportefeuille geen directe beheersmaatregelen nodig zijn voor dit risico. De beleggingen in vastgoed en commodities bieden ook op lange termijn hiervoor bescherming.

Wij brengen onze beleggingsrisico's in kaart met een Asset Liability Management-studie (ALM). Ook maken we gebruik van een speciale methode om de verdeling van het vermogen over verschillende soorten en regio's te bepalen. Dit is het portefeuille-construictiemodel. Hieronder leest u wat ALM en het portefeuille-construictiemodel inhoudt.

Berekenen financiële positie met ALM

In een ALM studie wordt berekend hoe de financiële positie van een pensioenfonds zich op de lange termijn kan ontwikkelen, binnen verschillende economische scenario's. Zo schatten wij bijvoorbeeld in hoe groot het risico is dat wij niet aan onze verplichtingen kunnen voldoen. Ook kijken wij of wij kunnen indexeren en in welke mate en wat daarvoor nodig is in het beleggingsbeleid van het fonds.

Risico's beheersen met het portefeuille-construictiemodel

Nadat de ALM studie is uitgevoerd, is bekend hoeveel risico het fonds maximaal wil lopen bij het beleggen van het vermogen. Met het portefeuille-construictiemodel wordt daarna onderzocht of het rendement dat het fonds op het vermogen wil halen verbeterd kan worden binnen dezelfde risicogrenzen. Met behulp van dit model wordt de verdeling van het vermogen over verschillende soorten beleggingen onderzocht. De uitkomst hiervan staat in de beleggingsrichtlijnen beschreven. Deze beleggingsrichtlijnen geven dus de grenzen aan waarbinnen de vermogensbeheerder het geld van het fonds moet beheren. Hierna vindt u de afgesproken normportefeuille en bandbreedte voor 2010.

	Normportefeuille	Ondergrens	Bovengrens
Aandelen	21 %	16 %	26 %
Obligaties	63,3 %	58,3 %	68,3 %
Vastgoed	8,5 %	3,5 %	13,5 %
Alternatieven	6,2 %	1,2 %	11,2%
Liquiditeiten	1,0%	0,0%	6,0%
Totaal	100,0%		

4 Over het vaststellen, uitbesteden en verantwoorden van het beleggingsbeleid

4.1 Het vaststellen ...

Acceptabele risico's

Het bestuur van het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf bepaalt welke risico's acceptabel zijn. Zij doen dit in overleg met de beleggingscommissie en externe adviseurs van het pensioenfonds. Zo legt het bestuur vast dat de kans dat het risico dat we niet aan onze verplichtingen kunnen voldoen zo klein mogelijk is. Daarna stelt het bestuur het strategisch (meerjaren-)beleggingsbeleid vast.

Aangepaste richtlijnen

Het bestuur van het pensioenfonds evalueert de beleggingsrichtlijnen tenminste één keer per jaar. Zij stelt elk jaar een beleggingsnota op. Als het nodig is om de richtlijnen aan te passen, dan staan de voorstellen voor aanpassing in deze nota. Hierin staat ook hoe het strategische beleggingsbeleid er voor het komende jaar uitziet. Soms is het nodig tussentijds een aanpassing door te voeren. Dat kan bijvoorbeeld als er grote veranderingen zijn in de situatie van het fonds of op de markt. Het pensioenfonds voert in dat geval eerst een nieuwe ALM studie uit.

Gewaardeerde bezittingen

Het pensioenfonds waardeert zijn bezittingen op dagbasis tegen de actuele waarde – liefst de beurswaarde. Als het fonds de beleggingen niet tegen de actuele waarde kan waarderen, bijvoorbeeld omdat een onderneming niet op de beurs genoteerd is, dan waardeert het fonds de beleggingen tegen algemeen geaccepteerde waarderinggrondslagen.

4.2 Het uitbesteden ...

Het bestuur van het pensioenfonds heeft het vermogensbeheer uitbesteed aan Syntrus Achmea Vermogensbeheer en Syntrus Achmea Vastgoed.

Het bestuur kan kiezen voor externe vermogensbeheerders, naast Syntrus Achmea Vermogensbeheer. Voorwaarde is wel dat zij het risico van uitbesteding aanvaardbaar vinden.

Syntrus Achmea Vermogensbeheer maakt gebruik van Financieel Pensioen Management bij het beoordelen van het uitbestedingsrisico en het selecteren van vermogensbeheerders. Voor deze beoordeling heeft het bestuur grenzen en objectieve criteria vastgesteld. De beleggingscommissie houdt daarbij toezicht en rapporteert aan het bestuur.

Maar FPM houdt meer in dan het beoordelen en selecteren van vermogensbeheerders. De FPM-dienstverleners adviseren en ondersteunen het bestuur verder bij beslissingen over:

- strategie;
- risicobeleid en balansmanagement;
- beleggingsbeleid;
- portefeuilleconstructie.

4.3 Het verantwoorden ...

Syntrus Achmea Vermogensbeheer rapporteert periodiek aan het bestuur van het pensioenfonds. De beleggingscommissie en het bestuur houden met hulp van deze rapportages toezicht. Als het nodig is, sturen ze vervolgens het beleid bij. Syntrus Achmea Vermogensbeheer administreert en consolideert onze beleggingsportefeuille.

5 Over gedragscodes

5.1 Geen belangenverstrengeling

Integriteit vinden wij belangrijk. Daarom hebben het pensioenfondsbestuur, de directie en de medewerkers van Syntus Achmea Vermogensbeheer een gedragscode ondertekend. Zo voorkomen wij belangenverstrengeling. Deze gedragscode geldt ook voor externe adviseurs, bijvoorbeeld accountants. Het Nederlands Compliance Instituut controleert of het bestuur de gedragscode naleeft.

5.2 Kernactiviteiten

Het pensioenfonds beperkt zich tot activiteiten in verband met pensioen en werkzaamheden die daar verband mee houden, waardoor deze in lijn zijn met de specifieke taakopdracht en de daarmee samenhangende wettelijk geregelde bijzondere positie die het pensioenfonds heeft.

5.3 Verantwoord beleggen

Uitgangspunten

De afgelopen jaren heeft het pensioenfonds verder invulling gegeven aan het beleid voor verantwoord beleggen. Als uitgangspunt hanteert het pensioenfonds de principes van de Global Compact van de Verenigde Naties. Deze tien principes zijn gerelateerd aan de mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie. Zij vinden hun oorsprong in internationaal breed geaccepteerde verdragen zoals de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens en de conventies van de International Labour Organisation. Het beleid voor verantwoord beleggen wordt uitgevoerd door Syntus Achmea Vermogensbeheer en bestaat uit de volgende onderdelen:

- uitsluiten van controversiële wapens en commodities in voedingsproducten;
- engagement en aangaan van dialoog met ondernemingen en
- corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen.

Uitsluiting

Het pensioenfonds heeft ervoor gekozen om niet langer te beleggen in bedrijven die kernwapens, chemische wapens, biologische wapens, antipersoonsmijnen of clusterbommen produceren. In 2008 zijn, waar mogelijk, de aandelenportefeuilles hier op afgestemd.

Engagement

Het doel van engagement is om ondernemingen waarin het pensioenfonds belegt aan te sporen tot beter gedrag en om aandeelhouderswaarde te creëren. Aan de hand van thema's gaat het pensioenfonds de dialoog aan met ondernemingen. Het pensioenfonds spoort ondernemingen die slecht scoren op deze thema's aan om hun gedrag te verbeteren. In het halfjaarverslag Verantwoord Beleggen staan de namen van ondernemingen vermeld waarmee trajecten zijn opgezet. Dit verslag is gepubliceerd op de website van het pensioenfonds.

Corporate governance

Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Het pensioenfonds is een wereldwijde aandelenbelegger en heeft ervoor gekozen het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen over te dragen aan Syntus Achmea Vermogensbeheer. Zo is het pensioenfonds in staat wereldwijd te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen van bedrijven waarin wordt belegd. Syntus Achmea Vermogensbeheer maakt bij het uitoefenen van het stemrecht gebruik van de stemanalyses en stemadviezen van het bureau Riskmetrics Institutional Shareholders Services (ISS). ISS houdt rekening met internationaal geaccepteerde corporate governance-codes zoals die van de

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) en het ICGN (International Corporate Governance Network). Daarnaast houdt ISS in iedere afzonderlijke markt rekening met de lokale wet- en regelgeving, waaronder regels voor corporate governance.

Verantwoording stemactiviteiten

Op de website van het pensioenfonds staat vermeld hoe er per aandeelhoudersvergadering werd gestemd. Elk kwartaal publiceert het pensioenfonds daarnaast een verslag op de website. Hierin bespreekt het de stemactiviteiten en actuele ontwikkelingen op het gebied van corporate governance.

Rapportage

Het pensioenfonds rapporteert elk half jaar op zijn website over het gevoerde beleid voor verantwoord beleggen. De website bevat daarnaast informatie over het uitsluitingsbeleid en het stembeleid.